

Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân
Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden

Burgum, 25 juni 2026

ons kenmerk : 26ZG139310
dossier : 2026052726214
behandeld door :
telefoonnummer : 14 0511
uw brief van :
uw kenmerk : 2023-FUMO-0075778 / 2023-FUMO-0076882
onderwerp : Brief zienswijze milieudeel ontwerpbesluit omgevingsvergunning en mer-beoordelingsbesluit Groen Gas Installatie Sonac Burgum BV

Geacht college,

Op 22 mei 2026 heeft u het ontwerpbesluit omgevingsvergunning en mer-beoordelingsbesluit Groen Gas Installatie Sonac Burgum BV gepubliceerd.

De raad is in het proces rond de besluitvorming over de ontwerpverklaring van geen bedenkingen (ontwerp-VVGB) geconfronteerd met meer dan 180 brieven en talrijke insprekers tijdens het Iepen Poadium. Daarbij zijn vanuit de directe omgeving veel zorgen gedeeld over geur, luchtkwaliteit, geluid, veiligheid, volksgezondheid en de kwaliteit van bodem en water. Met een zienswijze op het ontwerpbesluit omgevingsvergunning en mer-beoordelingsbesluit Groen Gas Installatie Sonac Burgum BV wil de raad zijn zorgen kenbaar maken over het milieudeel van de aanvraag, waarvoor de gemeente zelf niet het bevoegd gezag is. Op deze wijze wil de raad bijdragen aan een zorgvuldige besluitvorming.

Het milieuonderdeel van het voorliggende ontwerpbesluit is beoordeeld door het onafhankelijke adviesbureau Antea Group. Hun bevindingen en adviezen zijn besproken in een werksessie met de fractiespecialisten. Tijdens deze sessie ontvingen we ook input van een lokale betrokkene en stelden we verduidelijkende vragen aan specialisten van de FUMO en provincie Fryslân. Op basis van het advies van Antea Group en vanuit onze verantwoordelijkheid voor een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving, dient de raad van Tytsjerksteradiel de volgende zienswijze in.

1. Monitoring geuremissie gedurende de gefaseerde in gebruik name van de Groen Gas Installatie

Op 22 mei 2026 heeft de provincie Fryslân haar ontwerpbesluit omgevingsvergunning en mer-beoordelingsbesluit Groen Gas Installatie Sonac Burgum BV, Damsingel 27 te Sumar (met kenmerk 2023-FUMO-0075778/2023-FUMO-0076882) gepubliceerd en ter inzage gelegd. De gemeenteraad van Tytsjerksteradiel heeft kennisgenomen van het ontwerpbesluit en brengt de volgende zienswijzen in tegen het ontwerpbesluit:

Door middel van een geuronderzoek (Geuronderzoek ten behoeve van uitbreiding van de inrichting met een Groen Gas installatie Ecoson Burgum, Olfasense, SONA23B8, januari 2025) is de te verwachten geuremissie en -immissie in kaart gebracht. Aangezien de Groen Gas installatie (hierna GGI) nog niet gebouwd is bevat het geuronderzoek logischerwijs een aantal aannames. Enkele aannames bevatten onzekerheden. Als de verwachting in de praktijk anders uitpakt wijzigt de gemodelleerde emissie en immissie:

- Luchtbehandelingsinstallatie Bloed, Haren en Veren-fabriek (LBI BHV-fabriek): een verwachte afname van de geurvracht doordat het geurverwijderingsrendement van de luchtbehandelingsinstallatie door de verminderde belasting (minder debiet door installatie en daardoor meer verblijftijd) zal toenemen van 80% naar 85%.
- Chemische wasser: Een deel van de lucht uit de BHV-fabriek wordt gebruikt in de te bouwen droger van het digestaat afkomstig uit de GGI. De aanname is dat het geurverwijderingsrendement van de te bouwen chemische wasser van de Groen Gas Installatie vergelijkbaar is met het rendement van 80% van de huidige LBI BHV. In dat geval is de verandering van behandeling van de ventilatielucht uit de kelder emissie-neutraal.
- De aanname van de gemiddelde geurconcentratie in de ongereinigde drooglucht, dat ter ontgeuring wordt aangeboden aan de chemische wasser is gebaseerd op een meting bij een andere digestaatdroger bij het zusterbedrijf in Son in 2017 en bij het zusterbedrijf in Denderleeuw (België) in 2020. Een van de metingen is gebaseerd op een pilotinstallatie. Op basis van de beide meetwaarden is een (rekenkundig) gemiddelde berekend.

Deze onzekerheden brengen met zich mee dat de geurimmissie ook anders dan nu gemodelleerd kan uitpakken. Om te voorkomen dat deze onzekerheden ertoe leiden dat onze inwoners uiteindelijk na in gebruik name van de GGI geconfronteerd worden met een hogere geurimmissie dan nu bepaald en dan nu vergund, stellen we voor gedurende de opstartfase door middel van geurmetingen tussentijds te toetsen of aan de te vergunnen geuremissie wordt voldaan. Op deze manier kan tussentijds worden bepaald of bij een toenemende capaciteit van de drooginstallatie telkens sprake is van een robuuste procesvoering die zorgdraagt voor het structureel voldoen aan de gestelde emissie-eisen. Ter inspiratie voor hoe dit in voorschriften te vervatten verwijzen we naar [Deponie Zuid B.V. - Tilburg - omgevingsvergunning | Brabant](#) (Provincie Noord-Brabant, besluit van 23 april 2026 met kenmerk D2026-00091484). De gerechtelijke tussenuitspraak van de rechtbank Oost-Brabant, die aan dit herstelbesluit ten grondslag lag vindt u hier: [ECLI:NL:RBOBR:2025:7040, Rechtbank Oost-Brabant, 23/745T, 23/751, 23/1948 en 23/2152](#)

Een voor ons belangrijk onderdeel van de tussenuitspraak en zoals ook opgevolgd is in het herstelbesluit, is dat het (voortzetten van het) gebruik van de drooginstallatie is gekoppeld aan goedkeuring van het bevoegd gezag, in de vorm van een goedkeuringsbesluit en zodoende, ook volgens de tussenuitspraak van de rechtbank (zie rechtsoverweging 18.7), een appellabel besluit. Op die manier worden omwonenden betrokken en krijgen zij ook rechtsbescherming op het moment dat vergunninghouder de bedrijfsvoering van de drooginstallatie (weer) mag voortzetten, nadat er vanwege het eventueel niet voldoen aan de geuremissiegrenswaarden aanleiding bestaat om een gewijzigd geurreductieplan op te

stellen en voor te leggen. Wij verzoeken u de monitoring van de opbouw van het gebruik van de drooginstallatie vast te leggen in aanvullende voorschriften en hier in het milieudeel van de omgevingsvergunning goedkeuringsbesluiten aan te verbinden.

2. Aanpassen meetfrequentie

Volgens voorschrift 4.1.14 moet eenmaal per jaar worden aangetoond dat aan de emissieconcentraties als genoemd in 4.1.11 tot en met 4.1.13 wordt voldaan. Wij zijn van mening dat frequenter dan eenmaal per jaar dient te worden gemeten. We verzoeken u aan te sluiten bij de frequentie als genoemd in voorschrift 4.1.4 te weten eens per 6 maanden. Wij zijn van mening dat het frequent metingen uitvoeren en telkens aantonen dat aan de gestelde emissie-eisen wordt voldaan, bijdraagt aan het afnemen van (gezondheid)zorgen van de omwonenden van Sonac. Essentieel daarbij is dat Sonac de meetresultaten actief in begrijpelijke taal (B1 niveau) communiceert met de omgeving zodat omwonenden kennis kunnen nemen van bevindingen. Wij verzoeken u daarom om aan het besluit een voorschrift toe te voegen dat Sonac alle resultaten van metingen die conform voorschriften 4.1.4 en 4.1.14 worden uitgevoerd binnen een termijn van een maand nadat het meetrapport definitief is, publiceert op haar website inclusief een publieksvriendelijke samenvatting en toelichting van de meetresultaten met vermelding of al dan niet wordt voldaan aan de vergunningseisen.

3. Zorgen over gezondheid omwonenden

Als gemeentebestuur zijn wij bezorgd over de gezondheid van omwonenden van Sonac Burgum in relatie tot de emissie van stoffen naar de lucht. Het ontwerpbesluit neemt deze zorg niet volledig weg. Hoofdstuk 4 van het ontwerpbesluit stelt weliswaar eisen aan de luchtkwaliteit; het betreft echter emissies van de voor de hand liggende stoffen, zoals zwaveldioxide (SO₂), stikstofoxiden (NO_x) en ammoniak (NH₃).

Het is bekend dat het verhitten en vergisten van organisch materiaal leidt tot de afbraak van eiwitten, vetten en zwavelhoudende aminozuren en dat daarbij sprake kan zijn van de vorming van vluchtige organische koolwaterstoffen, zwavelverbindingen en stikstofverbindingen, zoals mercaptanen, waterstofsulfide (H₂S) en amines.

Eerder, in 2023, stelden we GS voor een aan de specifieke bedrijfsprocessen gerelateerd onderzoek naar emissie naar de lucht uit te laten voeren. In uw reactie (FUMO, 12 juni 2024 en GS Provincie Fryslân, 22 oktober 2024) gaf U aan hier geen invulling aan te willen geven omdat er gezien de activiteiten van Sonac geen aanleiding is om aan te nemen dat toxische stoffen in de lucht kunnen komen. Toch schetst U in de bijlage van eerstgenoemde brief de uitgangspunten waaraan een dergelijk onderzoek moet voldoen. Hiernaast merken we op dat de onderzoeken die Sonac op regelmatige basis dient uit te voeren gericht zijn op algemene luchtverontreinigende stoffen, waaraan door middel van het Activiteitenbesluit / Besluit kwaliteit leefomgeving grenswaarden zijn gesteld. Wij zijn en blijven van mening dat het zinvol is een meer specifieke, gezien de bedrijfsactiviteiten te verwachten, emissies te onderzoeken. Een dergelijk onderzoek kan de zorgen die leven bij omwonenden wegnemen. Nu dit inzicht ontbreekt vragen we ons af of het besluit voldoende inzicht geeft en of via vergunningverlening voldoende bescherming in het kader van luchtkwaliteit voor de omwonenden wordt geboden. Ons verzoek is om in het besluit nadrukkelijk in te gaan op onze zorgen over de onbekendheid met de aan de specifieke bedrijfsprocessen gerelateerde emissies.

4. Omgaan met klachten van omwonenden

Sonac is met de onherroepelijke revisievergunning van 1 december 2022 gehouden om klachten te registreren en daar middels een geurklachtenanalyse opvolging aan te geven. Informatie is opvraagbaar bij de FUMO vermeldt het ontwerpbesluit. Wij zijn van mening dat dit onvoldoende transparant is voor de omwonenden van Sonac. We zijn van mening dat snel op klachten gereageerd dient te worden in die zin dat Sonac binnen 1 uur na melding

van een klacht onderzoekt wat er aan de hand is, of de klacht terecht is en op welke wijze de klacht is of wordt opgelost. Dit wordt vastgelegd in een klachtenregistratiesysteem. Wij willen vervolgens een stap verder gaan en een verplichting in de milieuvergunning laten opnemen dat daarna actief met de omgeving wordt gecommuniceerd hoe met de klacht is omgegaan door het bedrijf. Dat dient onzes inziens plaats te vinden door middel van een (terug)melding aan de klager en een publicatie op de website van Sonac. Wij veronderstellen dat als Sonac de interactie en de dialoog met de omgeving actief oppakt, de relatie tussen bedrijf en omgeving verbetert. Het wordt omwonenden dan duidelijk dat Sonac zich inspanst voor het leefklimaat van de omwonenden en dat omwonenden serieus worden genomen. Zo ontstaat er meer begrip over en weer. Het wordt zichtbaar dat Sonac leert van klachten en werkt aan continue verbeteren.

5. Maatwerkvoorschriften emissienormen

Wij zijn voorstander van de maatwerkvoorschriften 5.1.2 en 5.1.3 over het vastleggen van emissienormen voor geur, zoals opgenomen in het ontwerpbesluit (in plaats van enkel te normeren op basis van immissies ter plaatse van omliggende geurgevoelige objecten).

Deze voorschriften bieden een extra garantie op de bescherming van onze leefomgeving, doordat een lagere geuruitstoot bij de ene bron, niet kan worden 'ingeruild' voor een hogere geuruitstoot bij de andere bron. Hiernaast vereenvoudigen deze voorschriften het toezicht. Wij willen u om deze reden verzoeken om deze maatwerkvoorschriften in het besluit in stand te houden, ook als er onverhoopt tegen wordt geageerd.

6. Proactief opleggen lagere geuremissie conform range uit BBT SA 2023

De Directive (EU) 2024/1785 ("IED 2.0") heeft als doel uniforme en strengere toepassing van BBT in de Europese Gemeenschap. In navolging hiervan stelt het Nederlands beleid dat bij vergunningverlening de onderkant van de BBT-range toegepast dient te worden.

De huidige Richtlijn 2010/75/EU inzake industriële emissies, voor slachthuizen en verwerkers van dierlijke bijproducten en/of eetbare nevenproducten (BBT SA 2023) is gepubliceerd in december 2023. De oorspronkelijke aanvraag is op 25 april 2023 ingediend, dus voor de publicatiedatum van de BBT SA 2023. Toch dient u rekening te houden met de actuele inzichten op het moment van het nemen van het besluit. We vragen GS in hoeverre U op deze herziene richtlijn heeft willen en kunnen anticiperen in dit ontwerpbesluit, zoals bijvoorbeeld de BBT-range voor geurconcentraties. En we vragen GS dit wel te betrekken in het definitieve besluit. Wanneer u dit niet voornemens bent, vragen wij u toe te lichten binnen welke termijn u beoogt deze richtlijn te implementeren. De huidige vergunning dient binnen 4 jaar na publicatie van de BBT SA van december 2023 te worden herzien. Dit betekent dat deze publicatie voor december 2027 moet zijn geïmplementeerd.

Hiernaast speelt de onlangs door het ministerie van I&W gepubliceerde [Oplegnotitie BBT-conclusies slacht- en destructiehuizen \(BREF SA\)](#). Deze oplegnotitie bij de BBT-conclusies slacht- en destructiehuizen geeft u handvaten bij de implementatie van de Europese BBT-conclusies voor de slacht- en destructiehuizen en geeft een overzicht van de mogelijkheden tot het aanscherpen van grenswaarden van emissies naar de lucht in een omgevingsvergunning, op basis van een statistische analyse van de gemeten waarden van Europese referentie-installaties. We beseffen ons dat deze aanscherping door middel van de herziene Richtlijn Industriële Emissies (RIE 2.0), die naar verwachting 1 juli 2026 in werking treedt, wordt geïmplementeerd. U moet vervolgens in beginsel vergunnen aan de onderkant van de BBT-bandbreedte en krijgt hiertoe nu een handvat aangereikt. We vragen GS in hoeverre U op deze herziening heeft kunnen anticiperen in dit ontwerpbesluit of gaat GS dat nog doen in het te nemen besluit.

Tot slot

De raad beseft terdege dat Sonac een bestemde en vergunde inrichting in onze gemeente is. Toch ondervinden onze inwoners geuroverlast en zijn er zorgen over mogelijke gezondheidsschade. Met deze zienswijze beoogt de gemeenteraad van Tytsjerksteradiel bij te dragen aan een zorgvuldig en transparant besluitvormingsproces. Een proces waarin ook bij veranderingen van de inrichting al deze belangen goed worden meegewogen.

Wij vertrouwen erop dat u onze opmerkingen en aandachtspunten zorgvuldig betreft bij de verdere behandeling van de vergunningaanvraag en de vaststelling van het definitieve besluit. Wij ontvangen graag een afschrift van het definitieve besluit en de Nota van Antwoord op de ingediende zienswijzen.

Met vriendelijke groet,

namens de raad van de gemeente Tytsjerksteradiel,

De griffier,

De voorzitter,

mevr. mr. A. Dam

dhr. Mr. K.A. Breuker